

סיכום שלוש שנות כהונתו של רבי אלוף מרדכי ("מוטה") גור בתפקיד הרמטכ"ל מוכיח כי מאז מילחמת יום-כיפור "לא למד צה"ל כלום"

מתנהגה

והשנינה

בפועל, כחלק מציבור גדול יותר, היא עניין העשוי להיות שונה לגמרי והפוך. בכך אין קציני צה"ל שונים הרבה מן הרופאים או עובדיהבנקים, אבל הציבור אינו נכון לחשוב ולומר על קציני צה"ל מה שחשוב ואומר על האחרים. גם צה"ל עצמו טורח קשה לעודד את המקובלה, שאנשיו הם "שמורת הטבע" ולהם, בעולם עכור זה, המנופול על התנהגות מצפונית.

אולם, לאמיתו של דבר, אין אנשיהקבע "מצפוניים" יותר — או פחות — ממני וממך. הם נמצאים שם ועושים את תפקידם קודם כל מפני שזוהי דרייהחיים שבה כחרו, ומפני שזוהי פרנסתם. אין בכך כל בושה ובוודאי לא שליטה, משום שאימלא כן היה צבאהקבע מורכב כולו מתימחונים ודאייוצדחים.

אבל ראיה מציאיתית זו היתה מאשרת לנו לומר לאנשיהקבע, בעת ולפי הצורך, "אינכם עושים לנו טובה", או "בשביל זה משלמים לכם", כדי לבטל את המצב המשונה והלא-בריא הנוכחי, של חסינות-למעשה מכל ביקורת — או בקרה — אורחים וציבוריים יעילים. אבל כדבר הזה עדיין לא נעשה, ובנסיבות אלו יכול צה"ל לעבור, בלא שהציבור ירגיש או יתרגש, מראש המחנה לזנבו, כשהוא מקיים בתוכו ואף לעודד תודעה

ת **ום שלוש שנות כהונת רביאלוף מרדכי גור כרמטכ"ל ה"שיקום" של צה"ל שלאחרי מילחמת יום-הכיפורים, הוא מועד מתאים לעריכת מאזן-ביניים. להו" ציא אפשרות של אירוע מפליג, כגון מילחמה, יש להניח כי זה יהיה, בעיקרו, גם מאזנה הסופי של תקופת גור. התמונה, בכללה ובעיקרה, איננה מעודדת. הדעת נתרנה, שאחרי מילחמת יום-הכיפורים ובעיקבותיה, תעבור על צה"ל רוחסערה של שינויים מופלגים — ולכל הפחות, של בחינה וביקורת עצמיות נוקבות ובלתי-שישניות, מתוך מגמה למצוא במה לקח בניהול העניינים הצבאיים ולמה, וכיצד ניתן לתקן את המעוות ולהשלים את החסר.**

והנה, שעה שהמדינה והציבור בכללם חשו כי יום-הכיפורים היה נקודת-מיפנה, וההלם שנגרם או עודנו ניכר ומשפיע, הרי באותו גוף שלכאורה צריך היה להודיע קודם לאחרים ויותר מכולם, לא זע כימעט דבר, **"צה"ל של היום הוא צה"ל של קודם יום-הכיפורים, אשר "לא למד כלום ודא שכח דבר".** מלבד שינויים ועודכונים טכניים לא נעו כי צה"ל, כחוטיהשערה, כל עיקרון או תפיסה בסיסית בתחומי המיבנה, האירגון והפעולה. צה"ל לא פסק, לא דחה ודא שויה אפילו פסיק כמערכת מושגיהיסוד, ההשקפות וקנייהמירדה הישנה שלו. מילחמת יום-הכיפורים השאיירה עליו רישום דק, שלא היה אלא חיצוני, שיטחי וחולף.

שעה שסידרי הממשל וכללי המישחק השילטוני בישיראל נהפכים על פיהם — כתולדה ישירה של המילחמה — והאחרים האורחיים לכשל אוקטובר '73 כבר מזמן נתנו את הדין הציבורי ואינם על כיסאותיהם, בוצעו בצה"ל אירוק אותם שינויים שניכפו עליו מלמעלה, על-ידי דו"ח אגרנט; ואלה יושמו באופן המצומצם ביותר האסר שרי מלבדם, ונוסף עליהם, לא הוסקו מסקנות ולא נעשו מעשים דומים על-ידי צה"ל עצמו וביוזמתו. אילו היה הדבר בידי צה"ל, גם אותם שינויימעט שגרם דו"ח אגרנט לא היו מתחוללים — ואיש בתוכו לא היה אפילו מעז, או מנסה, להעלות את עצם הצורך בהתחוללותם. בעוד שבציבור הרחב, ובעיקר בתחום הסדרים הפיריטיים, "שינוי ערכין" הוא המצפן המקובל על הכל, הנה הגר שלרגלי צה"ל הוא שיכחת המילחמה, השיכחתה — בסיסמה של "הימנעות מפתחת פצעים ישנים" ו"אייחוטט" במ — ומאמץ מודע ומכוון שלא לשנות, לא להשתנות.

הקורא יאמר, כי מדברים אלה משתמעות כמה האשר מות חמורות. כדי שלא יהיה מקום לספק, במילים אחרות: התנהגות צה"ל — כלומר, למעשה, חבר אנשי הקבע בכללו ובהנהגת המטכ"ל הנוכחי — אחרי חמיל-חמה, מתאימה מדי לזו של איגוד אינטרסנטי מובהק, שאנשיו יצרו לעצמם עולם שנוח מאד להם לחיות בו (בעיקר מושגית, אבל בהחלט גם חומרית) ומטרתם הראשית והעליונה היא להבטיח את המשך קיומו.

ראי שדברים אלה נאמרים בהכללה, על כל הכרוך בכך, גם אין ספק, שרבים מאד מאנשיהקבע, וייתכן מאד שאף רובם הגדול, אינם נוקטים עמדות כאלו ביודעין ובאופן מפורש, לא בגלוי ואף לא בפני עצמם. אבל מושגים אישיים הם אצלנו דבר אחד, וההתנהגות

מאת בנימין עמידרור הפרשן הצבאי של העולם הזה

ומעשים, שיש לראותם כמצטרפים לריאקציה שלילית כלפי הלך-הרוח הכללי — והחיוני ביסודו — הרווח בציבור.

אין דברים אלה אמורים כביקורת אישית על רבי אלוף גור. בוודאי אין להבינם כאילו הוא שברא והנהיג את "הסטנדרט הכפול", שבו מודד צה"ל את עצמו וגם נמדד מבחון. למרות שאינני מכירו אישית, שמעתי וקירבלתי דעת אחרים, המכירים אותו היטב, שלא רק מניי עיו של גור חיוביים במהותם, אלא שהוא גם משוכנע, באמת ובתמים, כי הדרך שבה הוא הולך ומוליך היא הנוכחה והמועילה ביותר לעם ישראל ולצה"ל גופו.

אך, כרגיל במקרים כאלה, תוס-ליבו של מלא-התפי קיד רק מחמיר את המצב, מפני שהוא מצמצם ומרע את סיכווי התקון והשיפור. כי הפגש שנקבל כי כוונת תיו רצויות, ודאי שמעשיו של גור כרמטכ"ל, שהם מקרפואים וריאקציוניים, אינם כאלה.

צרתו הבסיסית של גור כרמטכ"ל "משקם" נעוצה כנראה בכך, שהוא חלק מן ה"מערכת" ומוצר של "השיטה", כיישומה הצה"לי.

שם, כמו במערכת האורחית, נגרס כי העיקר הוא המעשה, וכי ככל שימעיטו ב"פיטפוט" או ב"פילור-סופיה", כן ייטב. היה זה ה"ביצועים" (המונח אשר קדם ל"שיטה" ואפיין את מהותה) אשר הלא תחסום שורבדישו" שלו התבטא לא רק בחיקוי מופרז, לא נחון ולא מוצדק, של מושגי רוחה אישית ה"מגיע לי" מן הסקטור האורחי, תוך גילויים של ניצול לרעה של סמריכויות ואפשרויות, אלא גם בסילוק "מיכשולים" — כלומר, בקרות, בלימות ואיוונים — הגורמים "הפרעות" ומעכרי